

Til menighetene, de kirkelige fellesrådene og bispedømmerådene

Gudstjenesteordningens bøker og digitale løsninger

I april 2011 vedtok Kirkemøtet den nye gudstjenesteordningen (Ordning for hovedgudstjeneste, Ordning for Dåp, Tekstboken og Alminnelige bestemmelser for hovedgudstjeneste og dåp).

I 2007 iverksatte Kirkerådet en anbudsrunde for utgivelse av bøker relatert til arbeidet med å reformere gudstjenestelivet i Den norske kirke. Forlagshuset Vigmostad og Bjørke AS vant denne anbudskonkurransen. De har valgt å gi ut alle de gudstjenesterelaterte bøkene på ett av sine forlag, Eide forlag.

Umiddelbart etter at Kirkemøtet gjorde sine vedtak, ble produksjonen av permene og bøkene til gudstjenestereformen satt i gang. Disse produktene var klare da gudstjenestereformen startet opp første søndag i adventstiden 2011:

- Gudstjeneste for Den norske kirke (perm)
- Gudstjeneste for Den norske kyrkja (perm) *Inneholder Ordning for hovedgudstjeneste, Dåp, Alminnelige bestemmelser, veiledningskapitler, plass til å sette inn blant annet Lokal grunnordning*
- Gudstjeneste for Den norske kirke (paperback)
- Gudstjeneste for Den norske kyrkja (paperback) *Innhold: Samme som i permene – men uten plass til å sette inn annet stoff.*
- Liturgien i dag (perm) *Inneholder skilleark og plastlommer. Perm til å sette inn opplegget for dagens gudstjeneste.*
- Liturgisk musikk (bokmål og nynorsk i samme perm) *Flere musikalske alternativer, i ulike sjangere, til de faste leddene som synges i gudstjenesten.*
- Tekstbok for Den norske kirke (utgitt av Bibelselskapet)
- Tekstbok for Den norske kyrkja (utgitt av Bibelselskapet) *Inneholder bibeltekstene til alle søn- og helligdager, fortellingstekster, merkedager og temadager mv.*
- Sammen for Guds ansikt (hefte)
- Saman for Guds andlet (hefte) *Hjelp til å planlegge det lokale gudstjenestelivet. Utarbeidelse av lokal grunnordning mv.*

Ny salmebok og tilhørende koralbok planlegges utgitt høsten 2013 – forutsatt at Kirkemøtet vedtar ny salmebok på sitt møte i april 2012.

Eide forlag har copyright til samtlige utgivelser, unntatt Tekstboken som Bibelselskapet har copyright til. Opphavsrett til samleverkene har Den norske kirke ved Kirkerådet.

Rettighetsbelagt og ikke rettighetsbelagt materiale

Utgivelsene ovenfor inneholder både tekster og musikk som er rettighetsbelagte og tekster som ikke er rettighetsbelagte. I all hovedsak er liturgisk musikk, tekster og melodier til salmer, samt tekstboken rettighetsbelagt, og avregnes videre til rettighetshavere.

Gudstjenesteordningen for hovedgudstjeneste og dåp, samt regelverk og veiledningsstoff som ligger på www.kirken.no, inneholder tekster som i hovedsak ikke er rettighetsbelagte, samt tekster hvor rettighetshaverne har gitt tillatelse til publisering innenfor avtalen mellom Kirkerådet og Eide forlag.

Gudstjenesteprogram – på papir eller skjerm

Når en i den lokale menighet skal lage gudstjenesteprogram til sine gudstjenester, vil en være tjent med også å anvende rettighetsbelagt materiale. Dette gjelder både for gudstjenesteprogram på papir og skjermvisning. Slikt rettighetsbelagt materiale vil blant annet være melodilinjier til de liturgiske ledd som menigheten synger. Særlig når ny liturgisk musikk skal innføres, vil dette være helt nødvendig. Også når en i en menighet i noen grad varierer den liturgiske musikken for eksempel etter type gudstjeneste og kirkeårstid, vil det være en stor fordel å ha noter for menigheten på programmet. Også salmer som enkelte menigheter setter inn i trykte gudstjenesteprogram eller viser på skjerm, er for den aller største del rettighetsbelagt materiale både når det gjelder tekst, oversettelse og melodi.

Abonnement på digitalt verktøy

Når det gjelder utarbeidelse av gudstjenesteprogram, anbefales det å tegne abonnement hos en av leverandørene som tilbyr dette til bruk i Den norske kirkes hovedgudstjeneste. Kontrakten mellom Kirkerådet og Forlagshuset Vigmostad og Bjørke AS innebærer at Eide forlag er tildelt også de kommersielle digitale rettigheter. Eide forlag har utviklet digitale løsninger i tett samarbeid med Kirkerådet:

- Gudstjeneste for Den norske kirke – med noter for menigheten.
- Tekstbok for Den norske kirke
- Liturgisk musikk for kirkemusikeren – med all musikken fra permen «*Liturgisk musikk*», blant annet med mulighet til å transponere satsene (lanseres våren 2012)

Eide forlag har også utarbeidet følgende tilleggsprodukt

- Eides salmedatabase – en stor og innholdsrik salmedatabase

Under utarbeidelse:

- Koralbok-databasen (til produktet ovenfor, lanseres våren 2012)
- Øvingsplattform for liturg og medliturger (lanseres våren 2012)

Eide forlag har gjort avtale med programleverandørene Agrando AS (Labora gudstjeneste) og Kirkedata (Kardinal) som tilbyr planleggingsprogram for gudstjenestene i menighetene. Til disse planleggingsprogrammene kan menigheten velge å kjøpe inn modulene som tilbys på www.gudstjeneste.no eller www.gudstjeneste.no. Disse verktøy er tjenlige i arbeidet med å lage gudstjenesteprogram for storskjerm eller utskrift.

Menighetene må vurdere hvilke av de digitale moduler de har behov for og økonomi til. På www.kirken.no ligger tekster fra «*Gudstjeneste for Den norske kirke*» åpent og tilgjengelig for alle. Kirkerådet har i avtale som ble inngått med Forlagshuset Vigmostad og Bjørke, forbeholdt seg retten til å kunne legge ut materiell som ikke er rettighetsbelagt på egne sider. Forlaget har i alle andre sammenhenger copyright på alle de bøker og digitale samlinger som er og blir utgitt.

Menigheter kan kopiere fra disse sider for å lage en agenda, men Kirkerådet anbefaler at man her bruker de ressurser som spesielt er tilrettelagt for digitalt bruk, og som forlaget i henhold til avtale er pålagt å utvikle.

Mer info om de digitale modulene finnes på www.gudstjeneste.no og www.gudsteneste.no. Under "Ressurser" kan en her finne noe materiale som er tilgjengelig uten at man har tegnet abonnement, som elektronisk versjon av «Modell for vedtak om Lokal grunnordning» (side 63-70 fra heftet *Sammen for Guds ansikt / Saman for Guds andlet*).

Betaling til rettighetshavere

Det vil variere fra menighet til menighet hvilke digitale moduler man vil abonnere på. Dette er både et økonomisk spørsmål og et spørsmål om en ønsker å bruke de digitale modulene fra Eide forlag for bl.a. visning på skjerm. I dag betaler hvert fellesråd om lag kr. 1,40 for hver innbygger i kommunen som avgift til Kopinor for all kopiering i menighetene. En stor andel av en menighets kopiering gjøres fra kirkens bøker i forbindelse med gudstjenester. I dag dekkes denne kopiering av avgiften til Kopinor. Ved den digitale løsning som det nå legges opp, innføres et system hvor hver enkelt rettighetshaver får direkte betalt for bruken av sine tekster og sin musikk.

Rettighetshavere og deres organisasjoner har anbefalt og inngått avtale om en slik løsning. Når en menighet abonnerer på et digitalt gudstjenestebibliotek fra en av leverandørene for disse, vil det bli registrert hver gang en velger en liturgisk melodi, salme eller annet rettighetsbelagt materiale til bruk i en gudstjeneste eller annet arrangement. Ut fra dette vil hver enkelt rettighetshaver bli betalt fra Eide Forlag, slik som det også skjer ved bokutgivelser. For menighetene innebærer et abonnement at de vil kunne benytte det rettighetsbelagte materialet så mye som de ønsker. Alt er betalt i og med den årlige abonnementsavgift.

Reforhandling av Kopinoravtalen

Avtaleperioden for nåværende kopieringsavtale for Den norske kirke utløper 31.12.2012, og KA og Kopinor har igangsatt drøftinger om ny avtale gjeldende fra og med 2013. Bruk av de digitale verktøy for gudstjenestereformen vil få innvirkning for beregning av vederlag til Kopinor i ny avtaleperiode og vil kunne redusere denne. Spørsmål om Gudstjenesteordningens trykte utgivelser og digitale løsninger kan i Kirkerådet stilles til: Paul Erik Wirgenes (pew@kirken.no / 23 08 12 85), Hans Arne Akerø (haa@kirken.no / 23 08 12 56) eller Sindre Eide (esi@kirken.no / 23 08 12 81).

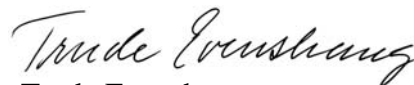
Oslo, 13. januar 2012

Med vennlig hilsen

Jens-Petter Johnsen

Direktør

Trude Evenshaug

Kommunikasjonsdirektør

Vedlegg:

E-brev fra Kirkerådet 11. november 2011 til kirkelige fellesråd om anskaffelse av nytt gudstjenestemateriell

Om anskaffelse av nytt gudstjenestemateriell

Et e-brev fra Kirkerådet 11. november 2011 til alle fellesråd

Første søndag i adventstiden 2011 går som kjent startskuddet for gudstjenestereformen som Kirkemøtet vedtok i april i år. Senest 1. søndag i adventstiden 2012 skal menighetsrådene ha gjort vedtak om en lokal grunnordning for gudstjenestelivet i soknet og tatt i bruk den nye gudstjenesteordningen og regelverket. Målet med gudstjenestereformen er å skape engasjement og medvirkning i feiringen av gudstjenesten.

Nytt gudstjenestemateriale

Bak denne reformen står Kirkemøtet, som i ved den kongelige resolusjon av 13. oktober 2006 fikk myndighet til å godkjenne gudstjenestlige bøker i Den norske kirke, i medhold av Grunnloven § 16.

I forbindelse med reformen utgis det nytt gudstjenestemateriale. Dette medfører utgifter som forventes dekket dels av fellesråd, menighetsråd og bispedømmeråd. Kirkerådet har ved flere anledninger tatt opp med Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet behovet for å få tilført friske penger til reformen. Departementet har svart at det ikke disponerer særskilte midler for 2011 som kan brukes til innkjøp av liturgiske bøker (brev av 18. mai 2011). I sakspapirene til Kirkemøtet 2011 ble det redegjort utførlig for de økonomiske og administrative konsekvensene av reformen, uten at alle priser med mer var endelig fastsatt.

Nå foreligger prislister og diverse pakketilbud fra Eide forlag. Disse kan en finne på www.kirken.no/gudstjeneste og på www.eideforlag.no. Fra Kirkerådets side har vi forhandlet med Eide forlag om priser og gitt råd om sammensetning av de pakketilbud med rabatt som forlaget tilbyr. Dette gjelder både for bøker/permer og for den digitale utgaven av gudstjenestestoffet.

Kirkerådet vet at den økonomiske situasjonen i fellesrådene er ulike, og at det for noen vil være vanskelig å finne midler innenfor årets budsjett for gudstjenestemateriell. Det kan forhandles med Eide forlag om levering og frist for betaling. Vi har også lagt vekt på å holde gudstjenestemateriellet på et rimelig prismessig nivå. Vi håper derfor på at de enkelte fellesråd vil finne løsninger som er akseptable for menighetene og for de tilsatte, og som kan fremme den gudstjenestereformen som nå starter opp.

Ny tekstbok i hver kirke

Kirkerådet har sendt to brev om oppstarten av gudstjenestereformen til menighetene (24. 06. 2011 og 1.11.2011). Her fremgår det at fra 1. søndag i adventstiden 2011 skal menighetene ta i bruk den nye tekstboken: Tekstbok for Den norske kirke/Tekstbok for Den norske kyrkja. I følge Kirkemøtevedtak 19/91 og 6/11 skal tekstene leses fra godkjent tekstbok (bare preteksten kan en hente fra en annen bibeloversettelse). Det betyr at det i hver kirke må finnes en tekstbok, helst allerede fra 1. søndag i advent i år. Den nye tekstboken kan bestilles fra Bibelselskapet/Verbum eller fra Eide forlag. Det er naturlig at fellesrådene dekker denne utgift (prisen er max kr 575,-).

Gudstjenestepermen og Liturgien idag

Kirkerådet finner det naturlig at fellesrådene også dekker et eksemplar av den nye gudstjenestepermen Gudstjeneste for Den norske kirke/Gudstjeneste for Den norske kyrkja til alle kirkemusikere. Tilsvarende gjelder for bispedømmerådene og prestene. Denne inneholder liturgi, regelverket og veiledninger, og permen gjør det mulig å sette inn både nye liturgier som etter hvert vil komme og den lokale grunnordningen som menighetsrådet vedtar. Sammen med denne hører også en tom perm kalt Liturgien i dag, hvor en kan sette inn gudstjenesteagendaen for dagens gudstjeneste, enten ved å flytte over ark fra permen eller ta en egen utskrift av dagens liturgi. Denne permen egner seg til bruk under gudstjenesten, noe den store gudstjenestepermen ikke gjør.

Det vil også være naturlig at fellesrådsansatte prester, kateketer og andre som har biskopens godkjenning til å holde gudstjeneste, får disse to permene.

Bokutgaven av gudstjenestepermen

Andre ansatte som på annen måte er involvert i planlegging og gjennomføring av gudstjenesten, menighetsråd, gudstjenesteutvalg, administrasjon med mer vil være tjent med å ha et eksemplar av bokutgaven av gudstjenestepermen, som koster kr 199,-. Også denne heter Gudstjeneste for Den norske kirke/Gudstjeneste for Den norske kyrkja.

Liturgisk musikk

Kirkerådet anbefaler også at fellesrådene dekker et eksemplar av permen med Liturgisk musikk til alle kirkemusikere. Tilsvarende gjelder for bispedømmerådene og prestene, blant annet fordi permen også inneholder messetoner. Denne inneholder den liturgiske musikken som vi har brukt siden 1977, med de språklige endringer som Kirkemøtet har vedtatt. Dessuten inneholder den deler av hefte 1 (2008) og 2 (2009) med liturgisk musikk og mye ny og gammel musikk som ikke har vært utgitt tidligere. Musikken er en viktig del av reformen og menighetene inviteres til å prøve ut noe av dette materialet i en periode på 3-5 år. Men også for menigheter som ikke i særlig grad vil prøve ut ny musikk, gir altså permen oppdatert utgave av gjeldende musikk, musikk til nytt Fadervår og messetoner og akkompagnement til nattverdbønner med mer. Både kirkemusiker og prest vil ha behov for dette.

Denne permen er momsbelagt, men fellesråd kan søke om fritakelse for moms. Pakketilbudene bidrar også til at prisen blir lavere enn full pris, som er kr 950.

Sammen for Guds ansikt – Planlegging av det lokale gudstjenesteliv

Kirkerådet vil også gjøre oppmerksom på et praktisk metodehefte som belyser hvordan man kan gå fram for å utforme en lokal grunnordning for gudstjenesten. Sammen med Gudstjenesteboken vil dette heftet være nyttig for gudstjenesteutvalg og den administrative ledelsen i fellesrådene og menighetene.

Den digitale versjonen av gudstjenestebiblioteket

Kirkerådet viser også til at gudstjenestematerialet etter hvert vil være tilgjengelig i digital form, med tanke på utarbeiding av agender både for liturger/medliturger og for menigheter, og for skjermfremvisning for menigheter som ønsker dette. Dette blir tilgjengelig ved bestilling av et årlig abonnement, slik det fremgår av opplysninger på Eide forlag og for andre leverandører av det digitale gudstjenestebiblioteket.

For mer informasjon, kontakt seksjonsjef Hans Arne Akerø på tlf. 23 08 12 56, eller avdelingsdirektør Paul Erik Wirgenes på tlf. 23 08 12 85.